

*Kleine heremietkreeft
(foto's: Systke Dijkse,
Foto Fitis).*

Heremietkreeften: bijzondere kustbewoners die we meer gaan zien?

Het is geen kreeft, het is geen krab, het is iets heel aparts: een heremietkreeft. Van voren lijkt hij met zijn scharen op krabben en kreeften, maar het achterlijf is asymmetrisch en zacht. Ter bescherming van dit zachte achterlijf gebruikt de heremietkreeft een leeg slakkenhuis.

Alleseters

Een heremietkreeft eet van alles. In zijn bek heeft hij een zeef waarmee hij plankton uit het water filtert. Diertjes die tussen de zandkorrels leven verzamelt hij met behulp van de borstels aan zijn mond. Met zijn schaar grijpt hij echter ook wormen en kleine kreeftachtige dieren. Behalve vers voedsel, eet de heremietkreeft ook dode dieren. Met zijn grotere rechterschaar kan de gewone heremietkreeft zelfs schelpdieren kraken.

Gewone heremietkreeft in ongewone huisjes

In Nederland leven de gewone heremietkreeft en de kleine heremietkreeft. De gewone is roodachtig, de kleine is grijs. De gewone heremietkreeft kan tot 10 cm groot worden en komt voor van IJsland tot Portugal en de Middellandse Zee. Als hij jong is bewoont hij een klein slakkenhuis, zoals dat van de alikruik. Volwassen exemplaren gebruiken vaak een veel groter huis, bijvoorbeeld die van een wulk. Opvallend is het gebruik van meer zeldzame hoortjes die verder uit de kust leven, zoals het trapgeveltje en de fuikhoren. Dankzij de heremietkreeft kunnen we die meer langs het strand

zien. Het dier verlaat zijn huis overigens alleen kort bij een verhuizing naar een grotere schelp en voor de paring, die maximaal één minuut duurt.

Kleine heremietkreeft in opkomst

De kleine heremietkreeft wordt niet groter dan ruim 1 cm. De linkerschaar van de kleine heremietkreeft is groter dan de rechter. Deze heremietkreeft wordt ook boksertje genoemd, omdat het kleine dier zich flink kan laten gelden. De wetenschappelijke naam is *Diogenes pugilator*. *Diogenes* was een Griekse kluisenaar die in een ton leefde. *Pugilator* is Latijn voor bokser.

Kleine heremietkreeften komen alleen voor in ondiep en warmer water langs zandige kusten. Ze leven zuidwaarts, van Zuidwest-Engeland, Ierland, Spanje tot in Afrika. Sinds 1991 zien we ze steeds meer langs Nederlandse kusten, eerst in Zeeland en Zuid-Holland, later ook in wisselende aantallen op de Waddeneilanden. Mogelijk komt dit door de zachte winters. In de zomer van 1995 zaten ze massaal in strandpoeltjes. Maar na de strenge winter van 1996 waren ze weer verdwenen. Sinds 2002 zijn ze elke zomer talrijk langs de hele Nederlandse kust. Bij uitblijven van koude winters zullen de kleine beestjes steeds opduiken. Sommige strandlopers, zoals de drieteenstrandloper, lijken ze te eten.

ROLF ROOS

(MET DANK AAN ARTHUR OOSTERBAAN, ECOMARE)
FILMBEELDEN VAN O.A. DE KLEINE HEREMIETKREEFT ZIJN TE VINDEN OP DVD + BOEK 'OPGEWARMD NEDERLAND' EN OP WWW.OPGEWARMDNEDERLAND.NL, WAAROP VELE KORTE FILMS MET GEVOLGEN VOOR PLANTEN EN DIEREN TE ZIEN ZIJN.

